

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie realizując zadania jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), przedstawia sprawozdanie z efektów pracy w 2016 r.

I. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W LICZBACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r. obejmowało wsparciem 96 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których przebywało łącznie 172 dzieci (stan na 31.12.2016 r.).

FORMA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
Rodziny zastępcze spokrewnione	51	65
Rodziny zastępcze niezawodowe	32	41
Rodziny zastępcze zawodowe	4	11
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	2	7
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcja pogotowia rodzinnego	1	2
Rodzinny Dom Dziecka	6	46
Razem	96	172

Źródło: dane własne z ZPZ, stan na 31.12.2016 r.

W trakcie minionego roku utworzono nowe rodziny zastępcze: 7 spokrewnionych, 6 niezawodowych. Jedna rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w rodzinę zawodową, a jedna zawodowa przekształciła się w rodzinny dom dziecka. W trakcie roku rozwiązano również 5 rodzin zastępczych spokrewnionych (dzieci z tych rodzin się usamodzielnili, a jedno powróciło do rodziny biologicznej).

W 2016 r. postanowieniem sądu umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej 38 dzieci (11 w rodzinach spokrewnionych, 8 w niezawodowych, 7 w zawodowych i 12

w rodzinnych domach dziecka). W minionym roku rodzinną pieczę zastępczą opuściło 20 dzieci/dorosłych wychowanków pieczy, w tym: 12 powróciło do rodziny biologicznej, 3 zostało przysposobionych, 1 zostało umieszczone w innej rodzinnej pieczy zastępczej, 3 usamodzielniało się, 1 odeszło z innych przyczyn.

II. REALIZACJA ZADAŃ POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY W RODZINIE, JAKO ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. **Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.**

W trakcie 2016 r. podjęto następujące działania w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:

- Przygotowano i rozprowadzono plakaty oraz ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze (w/w materiały promocyjne w okresie 2 miesięcy sierpień/wrzesień 2016 zostały umieszczone w następujących miejscach: PCPR Oława, Starostwo Powiatowe w Oławie, Szkoła Podstawowa Nr 1 w Oławie, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Oławie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Sąd Rejonowy w Oławie, Parafia „Miłosierdzia Bożego” w Oławie, Parafia Minkowice Oławskie, Parafia Jelcz – Laskowice, Parafia NMP Królowej w Oławie, Sklep „Społem” ul. Brzeska Oława, Przychodnia Lekarska „Medica” Oława, Poradnia dla osób uzależnionych, Przedszkole „Kredka”, Przedszkole Niepubliczne „Żak”, Przedszkole „Miś Uszatek” w Oławie, Siłownia w Jelczu-Laskowicach).
- Informacja dotycząca dnia otwartego (24 września 2016 r.) Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej ukazała się w gazecie powiatowej (nr 34/2016 i nr 38/2016) na stronie Starostwa Powiatowego w Oławie, w Oławskim Serwisie Informacyjnym (data publikacji 12.09.2016), w BIP PCPR Oława oraz w telewizji kablowej.
- Rozpropagowano informację o poszukiwaniu rodzin zastępczych poprzez istniejące rodziny zastępcze – opierając się na doświadczeniu z lat ubiegłych, jedną z najlepszych promocji rodzicielstwa zastępczego jest podanie przykładu już istniejących rodzin.

2. **Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.**

W 2016 roku organizator rodzinnej pieczy zastępczej zakwalifikował 21 osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Dla w/w zostało wydanych 16 zaświadczeń kwalifikacyjnych potwierdzających ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco zgłasza kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na szkolenie do Ośrodka Adopcyjnego w Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej we Wrocławiu. W minionym roku zostało zgłoszonych 10 kandydatów, w tym 3 osoby do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

4. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

W Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniony jest psycholog, który w 2016 r. przeprowadził łącznie 56 badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka. W wyniku wyżej przeprowadzonych badań wydano 53 pozytywne opinie (w tym dla 11 osób samotnych) o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, 3 kandydatury (jedno małżeństwo i jedna osoba samotna) spotkały się z negatywną opinią.

5. Zapewnianie rodzicom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie organizuje dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka szkolenia podnoszące ich kwalifikacje. Zgodnie z ich oczekiwaniami zapewniono możliwość uczestniczenia w niżej wymienionych szkoleniach:

- warsztaty szkoleniowe w dniu 21.04.2016 r. przeprowadzone przez Dolnośląską Akademię Rozwoju z Wrocławia. Tematyka szkolenia: „Zarządzanie emocjami własnymi oraz dziecka jako kluczowe kompetencje z punktu widzenia inteligencji emocjonalnej, Asertywna postawa czy asertywna komunikacja? Czego się uczyć i po co?, Komunikacja jako naturalny motywator – czyli jak motywować, Fas – Płodowy Zespół Alkoholowy – diagnostyka, objawy charakterystyka”;
- szkoleniowe zorganizowane w dniu 07.09.2016 r. przez Powiatową Stację Sanitarno-epidemiologiczną w Oławie i Komendę Powiatową Policji w Oławie pt. „Dopalacze czym są i jak działają?” ;
- szkolenie w dniach 15 – 16.12.2016 r. przeprowadzone przez Akademię Szkoleń Anny Chmiel z Wrocławia. Tematyka szkolenia obejmowała szeroko pojętą problematykę przemocy, w tym min. definicje, rodzaje, analizę historii przypadku, komunikację i współpracę z ofiarami, przemoc seksualną oraz aspekty prawne.

6. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Prowadzący rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze zawodowe w ubiegłym roku, systematycznie raz w miesiącu spotykali się w Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej na grupie wsparcia, którą powadziła pedagog zatrudniona na umowę zlecenie. W ubiegłym roku została przeszkolona jedna osoba, która pełni funkcję rodziny pomocowej.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W 2016 r. dzieci przebywające w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, mogły korzystać z pomocy wolontariusza, który, udzielał korepetycji z chemii i matematyki, w siedzibie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Nawiązano również współpracę z Fundacją „Zielony Parasol”, z której wolontariuszka pomagała dzieciom z rodzinnego domu dziecka w nauce.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz z organizacjami społecznymi.

Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w 2016r., ściśle współpracował ze wszystkimi instytucjami, które działają na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Współpraca ta polegała przede wszystkim na przekazywaniu informacji i dokumentacji dotyczącej dzieci umieszczonych w pieczy. Okresowo, na posiedzeniach dokonujących oceny sytuacji dzieci spotykali się m.in. przedstawiciele następujących instytucji: sądów, ośrodków pomocy społecznej, szkół, ośrodka adopcyjnego.

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej utrzymywali stały kontakt z pedagogami i psychologami szkolnymi, kuratorami, asystentami rodziny.

9. Przeprowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze, prowadzący rodzinne domy dziecka oraz dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mogły korzystać z pomocy i terapii specjalistów: psychologa i pedagoga, którzy są zatrudnieni w Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. W 2016 roku psycholog udzielił około 75 konsultacji dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

10. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W siedzibie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej udzielane były porady prawne dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz usamodzielniających wychowanków pieczy zastępczej. Radca prawny pełnił dyżur raz w miesiącu przez

2 godziny. Ponadto telefonicznie udzielał konsultacji według potrzeb rodzin zastępczych. W ubiegłym roku udzielił około 50 porad prawnych.

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadza ocenę sytuacji dziecka w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat, nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W 2016 r. dokonano łącznie 326 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

12. Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

W wyniku licznych działań m.in. podczas spotkań integracyjnych, imprezy plenerowej, dnia otwartego Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzono wielu rozmów mających na celu pozyskanie i zapoznanie kandydatów z funkcją, jaką pełnią rodziny zastępcze. W wyniku w/w działań zgłosiło się 7 kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe (3 małżeństwa i jedna osoba samotna) i 3 kandydatów na prowadzących rodzinne domy dziecka (jedno małżeństwo i jedna osoba samotna). Wśród w/w osób 3 osoby ukończyły szkolenie, jedna oczekuje na termin szkolenia, 2 osoby zrezygnowały, pozostałe nie podjęły jeszcze ostatecznych decyzji w tym temacie. Żadna z w/w osób nie otrzymała jeszcze kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Wśród rodziców zastępczych już istniejących 3 osoby wyraziły chęć doszkolenia się, aby pełnić funkcję prowadzącego rodzinny dom dziecka i rodzinę zastępczą specjalistyczną.

13. Przeprowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o których mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W 2016 r., koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej dokonali analizy 12 kandydatów na opiekunów zastępczych, pod kątem zapewnienia przez nich odpowiednich warunków bytowych i mieszkaniowych, umożliwiających dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb oraz przeprowadzono badania psychologiczne 16 kandydatom (w tym 5 małżeństwom) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

14. Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Zatrudnieni w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej specjaliści, w tym pedagog, psycholog i koordynatorzy stale współpracują z rodzinami zastępczymi udzielając im profesjonalnej pomocy i poradnictwa mającego na celu zapobieganie wypaleniu zawodowemu. Dodatkowo rodziny zawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka systematycznie uczestniczyli w grupie wsparcia prowadzonej przez doświadczonego pedagoga/ terapeutę.

15. Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnił koordynatorom szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji. Były to następujące szkolenia:

- „Przełamać tabu – o seksualności osób z zaburzeniami psychicznymi” (kwiecień 2016 r.);
- „Zarządzanie emocjami własnymi oraz dziecka, asertywna postawa czy asertywna komunikacja, komunikacja jako naturalny motywator, FAS – czyli płodowy zespół alkoholowy” (kwiecień 2016 r.);
- „Jak budować więzi dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej” (wrzesień 2016 r.);
- „Wsparcie ofiar handlu ludźmi” (wrzesień 2016 r.);
- „Współpraca: Pracownik socjalny – Asystent rodziny – Koordynator pieczy zastępczej” (wrzesień 2016 r.);
- „Dopalacze czym są i jak działają” (wrzesień 2016 r.);
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – podstawowy algorytm postępowania (listopad 2016 r.);
- Procedury odbierania dziecka (grudzień 2016 r.);

16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej za każdym razem, po otrzymaniu informacji o uregulowaniu sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i skompletowaniu dokumentacji, zgłaszali dzieci do Ośrodka Adopcyjnego w Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej we Wrocławiu. W 2016 r. zgłoszono 14 dzieci.

III. FUNKCJONOWANIE ZESPOŁU DO SPRAW RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

W Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r., oprócz kierownika zespołu, zatrudnionych na pełny etat było 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Pracę koordynatorów uzupełniał pracownik socjalny, zatrudniony na 3/4 etatu oraz psycholog, zatrudniony na 1/2 etatu.

W trakcie minionego roku, koordynatorzy na wniosek rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka swoją opieką objęli łącznie 57 rodzin. W stosunku do 51 rodzin koordynatorzy i pracownik socjalny wykonywali obowiązki organizatora. Łącznie koordynatorzy i pracownik socjalny w ciągu minionego roku udzielali pomocy i wsparcia 108 rodzinom i 195 dzieciom przebywającym pod ich opieką. Przygotowali wspólnie z opiekunami zastępczymi, bądź prowadzącymi rodzinne domy dziecka, plany pomocy dziecku. W 2016 r. sporządzono 76 planów. Koordynatorzy pieczy zastępczej w ubiegłym roku dokonali 321 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej i rodzinnych domach dziecka oraz 23 oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pomogli opracować osobom opuszczającym rodziny zastępcze lub rodzinne domy dziecka, przed osiągnięciem pełnoletności, indywidualne programy usamodzielniania. Takich dokumentów sporządzono 12.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracują nie tylko z rodzinami zastępczymi czy prowadzącymi rodzinne domy dziecka. Podejmuje szereg działań na rzecz rodzin zastępczych i ich podopiecznych współdziałając systematycznie z pedagogami szkolnymi, psychologami, asystentami rodziny, kuratorami sądowymi i przedstawicielami ośrodka adopcyjnego.

IV. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dzięki udziałowi w programie „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” ogłoszonemu przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozyskało środki finansowe na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

V. WNIOSKI

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej w Oławie, w 2016 r. wykonywał wszystkie zadania przewidziane dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rezultatem tym działań jest gwarancja sprawowania należytej pieczy zastępczej nad małoletnimi dziećmi i osobami usamodzielnianymi, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w środowisku rodzinnym. Wzmocnienie kompetencji opiekunów

zastępczych i ich ścisła współpraca z koordynatorami, a także innym instytucjami, które działają na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy, przynoszą pozytywne rezultaty i zwiększają popularyzację rodzicielstwa zastępczego.

VI. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie systemu pieczy zastępczej, istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- podstawową działalność Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej,
- wydatki związane z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (zadania obligatoryjne i fakultatywne oraz tworzenie nowych rodzinnych domów dziecka i zawodowych rodzin zastępczych).